

Політична наука: конфліктологічний підхід

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>054 Соціологія</i>
Освітня програма	<i>Врегулювання конфліктів та медіація</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)/заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 рік, 3 семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>5 кред. ЄКТС/150 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Екзамен МКР</i>
Розклад занять	<i>Лекції: Практичні заняття:</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор і практичні: Лектор: к.політ.н., ст.викл. Якубін Олексій Леонідович jacubin@gmail.com практичні заняття: ст.викл. Северинчик Олексій Павлович +38 067 297 96 79 o.severinchik@gmail.com</i>
Розміщення курсу	<i>https://do.ipkpi.ua/course/view.php?id=2898</i>

Програма навчальної дисципліни

Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Завдяки засвоєнню змісту дисципліни студенти матимуть навички різноаспектного аналізу політичних процесів та розуміння їх конфліктогенності. Викладач надаватиме комплексний огляд категорій політичної науки, висвітлюватиме принципи функціонування політичної системи і проектуватиме моделі конфліктних взаємодій. На заняттях будуть розглянуті основні принципи здійснення політики у контексті конфліктологічного підходу та сучасної практики. Викладач розкриє сутність держави як головного політичного інституту. У процесі вивчення курсу буде приділено увагу питанню конфліктів в умовах різних типів політичних режимів та процесам демократизації сучасних держав. Також буде розглянуто ряд підходів до визначення політичних партій, особливостей їх функціонування в історичному і сучасному аспектах. Викладач звернеться до практики електоральних процедур і виборчих процесів, які мають високий ступінь конфліктогенності. Під час вивчення дисципліни також будуть представлені суб'єктивні і психологічні складові політичних процесів, зокрема проблеми сучасного політичного лідерства, політичних еліт як суб'єктів управління конфліктами, а також політична свідомість і культура, що ретранслюються у ідеологічний вимір зіткнення інтересів. Для комплексного вивчення дисципліни окремо буде висвітлено сутність міжнародної політичних конфліктів, світового політичного процесу і глобальних викликів людству.

Студенти вмітимуть оцінювати політичні явища і події у динаміці, застосовуючи конфліктологічний підхід. Від студентів очікується вміння моделювати політичні процеси в залежності від поставлених цілей і завдань з позицій різних владних акторів. У практичній площині також є важливими навички реалізації та захисту своїх політичних прав і свобод, а також мотивація до вияву активної громадянської позиції.

Метою кредитного модуля «Політична наука: конфліктологічний підхід» є:

- розвинути здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- розвинути здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина

Згідно з вимогами освітньої програми студенти після засвоєння кредитного модуля мають продемонструвати такі результати навчання:

Знання:

- базових понять та категорій політичної науки;
- об'єкту, предмету, мети та завдань дисципліни та зв'язку з іншими науками;
- конфлікту як стану функціонування політичної системи;
- сутності політики і влади;
- держави – головного політичного інституту;
- особливостей конфліктів за умов різних типів політичних режимів;
- політичних партій крізь призму конфліктної взаємодії;
- правової держави і громадянського суспільства;
- виборів як етапу ескалації політичних конфліктів.

Уміння:

- досліджувати політичні процеси і встановлювати причино-наслідкові зв'язки;
- аналізувати джерела, типи, форми, фази і механізми врегулювання політичних конфліктів;
- розуміти специфіку політики і влади як явищ, що перебувають у взаємодії;
- визначати особливості держави через форму державного правління, державного устрою і політичний режим;
- оцінювати ефективність функціонування політичних партій з точки зору взаємоузгодженості інтересів різних соціальних груп;
- аналізувати роль громадянського суспільства у правовій державі;
- досліджувати виборчі процеси як період підвищення конфліктогенності суспільства.

Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця дана навчальна дисципліна тісно пов'язана з іншими дисциплінами гуманітарного профілю: «Загальна соціологія», «Історія України», «Соціологія громадської думки та мас-медіа».

Зміст навчальної дисципліни

Денна форма

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього:	у тому числі:		
		Лекції	Прак-тичні	СРС
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОНФЛІКТОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ДО ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ				
Тема 1.1. Основи і сучасні тенденції політичної науки.	7	2	2	3
Тема 1.2. Конфлікт як стан функціонування політичної системи.	7	2	2	3
РОЗДІЛ 2. БАЗОВІ ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ				
Тема 2.1. Конфліктогенність політики і політичної влади	7	2	2	3
Тема 2.2. Держава – головний політичний інститут.	7	2	2	3
Тема 2.3. Специфіка конфліктів за умов різних типів політичних режимів.	7	2	2	3
Тема 2.4. Правова держава і громадянське суспільство.	7	2	2	3
Тема 2.5. Політичні партії у процесах ескалації і врегулювання конфліктів.	7	2	2	3
Тема 2.6. Підвищення рівня конфліктності суспільства під час виборів.	7	2	2	3
Тема 2.7. Специфіка електоральних процесів в Україні.	7	2	2	3
РОЗДІЛ 3. СУБ'ЄКТИВНІ ЧИННИКИ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ				
Тема 3.1. Політичні еліти як рушійна сила динаміки конфліктів	7	2	2	3
Тема 3.2. Лідерство і політичний імідж.	7	2	2	3
Тема 3.3. Політична свідомість і культура: витоки конфліктогенності.	7	2	2	3
Тема 3.4. Ідеологічний вимір політичних конфліктів.	6	2	2	2
Тема 3.5. Політичні технології як інструмент управління конфліктом.	6	2	2	2
Тема 3.6. Комунікації в умовах політичного конфлікту.	6	2	2	2
Тема 3.7. Політична поведінка.	6	2	2	2
РОЗДІЛ 4. СВІТОВИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС ЯК ГЛОБАЛЬНИЙ КОНФЛІКТ				
Тема 4.1. Міжнародна політика як поле зіткнення національних інтересів держав.	6	2	2	2
Тема 4.2. Зовнішня політика України.	6	2	2	2
Контрольні заходи	МКР			
Екзамен				30
Всього годин	150	36	36	78

Заочна форма

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього:	у тому числі:		
		Лекції	Прак-тичні	СРС
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОНФЛІКТОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ДО ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ				
Тема 1.1. Основи і сучасні тенденції політичної науки.	6			6
Тема 1.2. Конфлікт як стан функціонування політичної системи.	8	2		6
РОЗДІЛ 2. БАЗОВІ ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ				
Тема 2.1. Конфліктогенність політики і політичної влади	8	2		6
Тема 2.2. Держава – головний політичний інститут.	6		2	6
Тема 2.3. Специфіка конфліктів за умов різних типів політичних режимів.	6			6
Тема 2.4. Правова держава і громадянське суспільство.	6			6
Тема 2.5. Політичні партії у процесах ескалації і врегулювання конфліктів.	6			6
Тема 2.6. Підвищення рівня конфліктності суспільства під час виборів.	6			6
Тема 2.7. Специфіка електоральних процесів в Україні.	6			6
РОЗДІЛ 3. СУБ'ЄКТИВНІ ЧИННИКИ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ				
Тема 3.1. Політичні еліти як рушійна сила динаміки конфліктів	6			6
Тема 3.2. Лідерство і політичний імідж.	8		2	6
Тема 3.3. Політична свідомість і культура: витоки конфліктогенності.	6			6
Тема 3.4. Ідеологічний вимір політичних конфліктів.	6			6
Тема 3.5. Політичні технології як інструмент управління конфліктом.	6			6
Тема 3.6. Комунікації в умовах політичного конфлікту.	6			6
Тема 3.7. Політична поведінка.	6			6
РОЗДІЛ 4. СВІТОВИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС ЯК ГЛОБАЛЬНИЙ КОНФЛІКТ				
Тема 4.1. Міжнародна політика як поле зіткнення національних інтересів держав.	6			6
Тема 4.2. Зовнішня політика України.	8			6
Контрольні заходи (ДКР)	4			4
Екзамен	30			30
Всього годин	150	4	4	142

Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях та семінарах, а також ознайомитись з:

4.1 Базова література

1. Бойко О. Д., Горбатенко В. П., Денисюк С. Г., Зеленько Г. І., Коваленко А.О., Корнієнко А. О. Прикладна політологія: навч. посіб. / В.П. Горбатенко (ред.).— К.: Академія, 2008. — 472с.
2. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політологія: навч. посіб.. — 7-ме вид., перероб. і доп. — К. : Знання, 2008. — 415с.
3. Кіржнер Л. О. Конфліктологія: навч. посіб. / Х. : ХНЕУ, 2007. — 142 с.

4. Піча В. М., Хома Н. М.. Політологія: підручник для студ. вищ. Закладів освіти. — 5-те вид., стер. — Л.: Новий Світ-2000, 2008. — 304с.
5. Політологія: Навч. посіб. / М. П. Гетьманчук, В. К. Грищук, Я. Б. Турчин та ін.; За заг. ред. М. П. Гетьманчука. - К.: Знання, 2010. — 415 с.

1.2 Допоміжна література:

6. Алмонд Г. А., Верба С. Гражданская культура и стабильная демократия / Политические исследования. 1992. № 4. — Режим доступу: http://www.polisportal.ru/files/File/puvlication/Starie_publicacii_Polisa/A/1992-4-Almond_Verba_Grazhdanskaja_kultura_i_stabilnost_demokratii.pdf
7. Арендт Х. Массы и тоталитаризм // Вопросы социологии. 1992. — Т. 1. - № 2. — С. 24-31.
8. Бжезинский З. Велика шахівниця / Пер з англ. О. Фашовець. — К.: Фабула, 2019. — 288 с.
9. Бурдьё П. Поле политики, поле социальных наук, поле журналистики / Пьер Бурдьё // О телевидении и журналистике / Пер. с фр. Т. Анисимовой, Ю. Марковой; Отв. ред., предисл. Н. Шматко. — М.: Фонд научных исследований "Прагматика культуры", Институт экспериментальной социологии, 2002. — 160 с.
10. Вебер М. Политика как призвание и профессия. — Вебер М. Избранные сочинения. — М., 1990.
11. Вебер М. Три чисті типи легітимного панування // Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Макс Вебер ; Перекл. з нім., післям. та комент. О. Погорілого. — Київ, 1998.- С. 157—272. Режим доступу: <http://litopys.org.ua/weber/wbs.htm>
12. Дарендорф Р. Элементы теории социального конфликта // Социологические исследования. — 1994. — №5. — С. 142-147.
13. Дюверже М. Политические партии. / Пер. с франц. — М.: Академический Проект, 2000. — 538 с.
14. Козер Л. Функции социального конфликта / Пер. с англ. — М.: Идея-Пресс, 2000. — 208 с.
15. Куценко О. Зигзаги демократизации политического режима в Украине / О. Куценко // Социология: теория, методы, маркетинг. — 2005. — № 3. — С.65—79.
16. Маркс К. і Енгельс Ф. Маніфест комуністичної партії. Режим доступу: <https://www.marxists.org/ukrainian/marx-engels/1848/manifesto/index.htm>
17. Михельс Р. Демократия и железный закон олигархии // Диалог. — 1991. № 3. — С. 42-46.
18. Моска Г. Правящий класс / Пер. с англ. и примеч. Т.Н. Самсоновой // Социологические исследования. — 1994. № 10. С. 187—198.
19. Муссоліні Б. Доктрина фашизму. Режим доступу: <http://www.hai-puzhnyk.in.ua/doc2/1932.Mussolini.php>
20. Парсонс Т. «О понятии политической власти» // Антология мировой политической мысли: В 4 т. М., 1997. Т. П. С. 479—486.
21. Почепцов Г. Г. Имидж и выборы: Имидж политика, партии, президента. - К.: АДЕФ-Украина, 1997. - 140с.
22. Растоу Д.А. Переходы к демократии: попытка динамической модели // Полис. — 1996. — № 6. — С.5 — 15.
23. Роль і місце засобів масової інформації у виборчому процесі: Зб. матеріалів міжнар. наук.- практ. конф. (доповіді, виступи, рекомендації) / Центральна виборча комісія / М.М. Рябець (ред. кол.) - К.: ЦВК, НВП «ПРОКОМ», 2000. — 133с.
24. Руссо Ж.-Ж.. Про суспільну угоду, або принципи політичного права / Пер. з фр. та ком. О. Хома. - К: Port-Royal, 2001. - 349 с.
25. Сартори Дж. Вертикальная демократия // Полис. 1993. — № 2. — С. 80—89.

4.3 Інформаційні ресурси

1. <http://www.socio-journal.kpi.kiev.ua/> - Вісник КПІ ім. Ігоря Сікорського. Соціологія. Політологія. Право.
2. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
3. <https://prometheus.org.ua/>. Найкращі онлайн-курси України та світу.
4. <http://www.sociology.kpi.ua/literature> - кафедра соціології КПІ ім.Ігоря Сікорського

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

5.1. Лекційні заняття

Денна форма

Назва теми заняття та перелік основних питань
<p>Тема: Основи і сучасні тенденції політичної науки.</p> <p>Основні питання: Аналіз політики крізь призму наукового підходу. Конфліктність політичних відносин. Сучасні тренди політичних процесів. Український контекст дослідження політики. Міждисциплінарний підхід до вивчення політичної науки. Специфіка і об'єкту предмету вивчення політичної науки. Співвідношення політичної науки з іншими науками про суспільство. Основні методи дослідження політики. Становлення конфліктологічного підходу до розгляду політичної науки.</p> <p>СРС: Проаналізувати зміни парадигм дослідження політики у ХХ столітті. Розкрити співвідношення політичного і суспільного. Виявити методи дослідження політики за допомогою конфліктологічного підходу.</p>
<p>Тема: Конфлікт як стан функціонування політичної системи.</p> <p>Основні питання: Поняття «конфлікт» та підходи до його визначення. Особливості політичних конфліктів та їх типологія. Загальна динаміка протікання конфліктів. Сутність конфліктів між різними гілками влади як системних протистоянь. Управлінський конфлікт «центр-регіони» в межах держави. Вплив конфліктів на стабільність функціонування політичної системи.</p> <p>СРС: Розкрити чинники ескалації політичних конфліктів. Проаналізувати теорії конфліктів К. Маркса, М. Вебера, Г. Зіммеля. Окреслити структурно-функціональний підхід Т. Парсонса до розгляду конфліктів.</p>
<p>Тема: Конфліктогенність політики і політичної влади.</p> <p>Основні питання: Конфліктний потенціал політики. Сутність поняття «політики». Види політики. Політика як свобода (Х. Арендт) та як протистояння (К. Шмітт). Характеристики політики. «Політичний клевер»: <i>polity</i>, <i>policy</i> та <i>politics</i>. Основні підходи до вивчення феномену «влада». Типологія влади. Державна і політична влада. Легітимність влади. Співвідношення легітимності і легальності. Типи легітимності влади за М. Вебером.</p> <p>СРС: Розкрити сутність системного виміру політику. Проаналізувати співвідношення політики і моралі.</p>
<p>Тема: Держава як основний політичний інститут.</p> <p>Основні питання: Підходи до визначення держави. Головні ознаки держави як політичного інституту. Державний суверенітет. Глава держави як вища посадова особа. Парламент – орган законодавчої влади. Уряд як вищий орган виконавчої гілки влади. Форми державного правління (монархія і республіка). Форми державного устрою (унітарні, федеративні і конфедеративні держави).</p> <p>СРС: Розкрити сутність етатизації та деетатизації суспільного життя. Проаналізувати феномен «Левіафану» у теорії Т. Гоббса.</p>
<p>Тема: Специфіка конфліктів за умов різних типів політичних режимів.</p> <p>Основні питання: Політичний режим як категорія вираження процесів демократизації у державі.</p>

Особливості політичних конфліктів у тоталітарних суспільствах. Характеристики політичних конфліктів в умовах авторитаризму. Демократичний політичний режим і конфлікти. Моделі трансформації політичних режимів у науковому доробку Ф. Шміттєра і Є. Вятра. Демократичні тенденції сучасності. Характеристика політичного режиму в Україні.

СРС: Виокремити особливості політичних конфліктів у посткомуністичних державах 90-х років ХХ століття. Визначити ознаки транзиту політичного режиму від демократії до авторитаризму.

Тема: Правова держава та громадянське суспільство.

Основні питання: Головні ознаки правової держави. Правова держава як превентивний механізм соціальних конфліктів. Співвідношення правової і соціальної держави. Ідея народного суверенітету. Поняття «громадянське суспільство». Діалектика взаємодії держави і громадянського суспільства. Економічна, соціальна, політична, інституційна і духовна основи громадянського суспільства. Особливості становлення громадянського суспільства в Україні.

СРС: Пояснити суть категорії «правовий закон». Розкрити головні індикатори рівня розвитку громадянського суспільства.

Тема: Політичні партії у процесах ескалації і врегулювання конфліктів.

Основні питання: Поняття «політична партія». Політичні партії як суб'єкти конфліктної взаємодії. Основні складові існування політичних партій за Дж. Лапаломбарою. Історія становлення політичних партій за М. Вебером. Типологія політичних партій. Провладні і опозиційні партії. Партійні системи. Типологія партійних систем Дж. Сарторі. Оцінка сучасної партійної системи в Україні.

СРС: Окреслити партійну структурованість українського парламенту. Пояснити причини загострення політичних конфліктів партіями.

Тема: Підвищення рівня конфліктності суспільства під час виборів.

Основні питання: Вибори – спосіб легітимізації політичної влади. Конфліктогенність виборчих кампаній. Конфлікти між кандидатами у період виборчих кампаній. Стадії виборчого процесу. Строки і базові правила організації електорального процесу. Процедура голосування. Типологія виборів. Виборні органи влади. Особливості проведення виборів у різних державах. Поняття виборчих систем. Мажоритарна, пропорційна, змішана і гібридні виборчі системи.

СРС: Розкрити специфіку проведення виборів на прикладі однієї держави. Проаналізувати різницю організації виборчих кампаній під час президентських і парламентських виборів.

Тема: Специфіка електоральних процесів в Україні.

Основні питання: Аналіз президентських виборчих кампаній у добу Незалежності України (1991, 1994, 1999, 2004-2005, 2010, 2014, 2019). Проблема Сходу-Заходу в українських президентських виборчих кампаніях. Протестні і опозиційні кампанії під час виборів до Верховної Ради України. Оцінка парламентських виборчих кампаній в Україні (1994, 1998, 2002, 2006, 2007, 2012, 2014, 2019). Специфіка організації і проведення виборів рад різних рівнів в Україні. Характеристика українських виборів мерів великих і малих міст.

СРС: Розкрити особливості політико-правового статусу мера Києва як столиці України. Розкрити моделі взаємодії органів місцевого самоврядування і органів місцевого самоуправління в Україні.

Тема: Політичні еліти як рушійна сила динаміки конфліктів.

Основні питання: Теорія елітизму (В. Парето, Г. Моска, Р. Міхельс). Ціннісний і функціональний підхід до політичного елітизму. Поняття «політична еліта». Співвідношення категорій «політична еліта» і «політичний клас». Концепція плюралізму еліт. Закон циркуляції еліт В. Парето. Типологія політичних еліт. Шляхи формування політичної еліти. Механізми оновлення політичних еліт. Еліти у вирішенні політичних і соціальних конфліктів.

СРС: Пояснити роль еліти у процесах політичної модернізації. Розкрити мобілізаційну функцію політичної еліти у суспільних протестах.

Тема: Лідерство і політичний імідж.

Основні питання: Феномен лідерства. Сутність «політичного лідерства». Лідерство як вплив і як управлінський статус. Співвідношення лідерства і керівництва. Характерні риси політичного лідера. Типологія політичного лідерства за М. Вебером, Г. Лассуеллом. Формування публічного іміджу.

Базові образи політиків та їх характеристика. Класифікація архетипів за М. Марк і К. Пірсон. Модель «домінуючого стереотипу» при формуванні іміджу політика.

СРС: Розкрити способи формування політичного лідерства. Навести приклади побудови ефективних іміджів у світовій історії.

Тема: Політична культура і свідомість: витоки конфліктогенності.

Основні питання: Підходи до визначення політичної культури. Типи орієнтацій у політичній культурі. Типологія політичної культури Г. Алмонда і С. Верби. Політична культура і контркультура. Структура політичної культури. Поняття політичної свідомості. Типологія політичної свідомості. Маніпулювання політичною свідомістю.

СРС: Окресліть трансформацію політичної культури у період після Другої світової війни. Охарактеризуйте стан політичної свідомості українських громадян.

Тема: Ідеологічний вимір політичних конфліктів.

Основні питання: Ідеологія як політичний світогляд. Ідеологізація, деідеологізація і реідеологізація як політичні процеси. Конфлікт світоглядних позицій громадян. Ідеологічне протистояння капіталістичного і соціалістичного світу. Цінності як основа ідеології. Національна ідея і ідеологія. Ідеологічний конформізм і фанатизм. Політичний міф як складова ідеології. Розмивання класичних ідеологій на сучасному етапі.

СРС: Наведіть аргументи на підтвердження чи спростування тези: «у сучасному світі політичний прагматизм сильніший за ідеологічні течії». Окресліть причини, з яких Ф. Фукуяма говорив про кінець історії після розпаду СРСР.

Дидактичні засоби: Зображувальні наочні посібники: таблиці та схеми.

Тема: Політичні технології як інструмент управління конфліктом.

Основні питання: Поняття політичних технологій. Особливості і типологія політичних технологій. Врегулювання конфліктів через використання політичних технологій. Вибірчі технології як різновид політичних. Конструювання політичного порядку денного і інформаційного поля. Робота з переконаннями громадян. Публічні виступи лідерів громадської думки як політична технологія. Компрокат і популізм у практиці політичних технологій. Оцінка ефективності політичних технологій. Політичні кампанії в Україні.

СРС: Пояснити сутність використання політичних технологій органами державної влади. Проаналізувати інструментарій реалізації політичних технологій.

Тема: Комунікації в умовах політичного конфлікту.

Основні питання: Поняття політичних комунікацій. Особливості і типи політичних комунікацій. Лінійні і нелінійні моделі політичної комунікації. Трансформація політичної мови у період політичних конфліктів. Засоби масової комунікації як інструмент впливу на динаміку політичних конфліктів. Негативні інформаційні кампанії і політичні скандали в умовах конфлікту. Таргетування інформації для різних соціальних груп.

СРС: Окреслити пропагандистські методи впливу на свідомість громадян. Визначити роль гумору і сатири у конфліктній взаємодії політичних суб'єктів.

Тема: Політична поведінка.

Основні питання: Поняття «політична поведінка». Моделі політичної поведінки. Абсентеїзм як прояв політичної поведінки. Норма і девіація у політичній поведінці. Електоральна поведінка у концепції М. Ліпсета і С. Роккана. Соціально-групові засади політичної поведінки. Концепція класового конфлікту як мотивація індивідуального вибору стилю поведінки. «Радикальна» модель поведінки П. Данліві. Методологічні проблеми вивчення політичної поведінки.

СРС: Оцінити вплив падіння традиційних інститутів представницької демократії у 80-90-х роках ХХ століття на політичну поведінку. Окреслити проблему застосування моделей політичної поведінки до сучасних умов розвинутих демократій.

Тема: Міжнародна політика як поле зіткнення національних інтересів держав.

Основні питання: Поняття міжнародної і зовнішньої політики: спільне і відмінне. Особливості міжнародної політики. Стратегічні і специфічні національні інтереси. Міжнародні політичні

конфлікти. Національна безпека держави. Структура міжнародних організацій. Міжнародний тероризм як конфлікт мусульманського і західного світів. Сучасна криза глобалізації: причини і наслідки.

СРС: Окреслити роль нестатусних акторів у міжнародній політиці. Пояснити суть політики американізації та європеїзації. Розкрити суть інституційних проблем ЄС.

Тема: Зовнішня політика України.

Основні питання: Глобалізація і регіоналізація як політичні виклики для України. Місце України у системі міжнародних відносин. Територіальні спори України з іншими державами. Закріплення у Конституції зовнішнього курсу на вступ в ЄС та НАТО. Національні інтереси України. Міжнародний збройний конфлікт на Донбасі: світовий, регіональний і національний виміри. Боротьба України на міжнародній арені за повернення анексованої АР Крим.

СРС: Оцініть в історичній ретроспективі переваги і недоліки позаблокового статусу України. Проаналізуйте політику сусідніх держав по відношенню до України.

5.2. Лекційні заняття Заочна форма

Назва теми заняття та перелік основних питань

Тема: Конфлікт як стан функціонування політичної системи.

Основні питання: Поняття «конфлікт» та підходи до його визначення. Особливості політичних конфліктів та їх типологія. Загальна динаміка протікання конфліктів. Сутність конфліктів між різними гілками влади як системних протистоянь. Управлінський конфлікт «центр-регіони» в межах держави. Вплив конфліктів на стабільність функціонування політичної системи.

СРС: Розкрити чинники ескалації політичних конфліктів. Проаналізувати теорії конфліктів К. Маркса, М. Вебера, Г. Зіммеля. Окреслити структурно-функціональний підхід Т. Парсонса до розгляду конфліктів.

Тема: Конфліктогенність політики і політичної влади.

Основні питання: Конфліктний потенціал політики. Сутність поняття «політики». Види політики. Політика як свобода (Х. Арендт) та як протистояння (К. Шмітт). Характеристики політики. «Політичний клевер»: *polity*, *policy* та *politics*. Основні підходи до вивчення феномену «влада». Типологія влади. Державна і політична влада. Легітимність влади. Співвідношення легітимності і легальності. Типи легітимності влади за М. Вебером.

СРС: Розкрити сутність системного виміру політику. Проаналізувати співвідношення політики і моралі.

5.3. Семінарські (практичні) заняття Денна форма

Основні завдання циклу семінарських (практичних) занять:

Семінарські заняття мають на меті розвиток у студентів вміння працювати з науковою літературою, готувати виступи на базі попередньої аналітичної роботи, формулювати та відстоювати свою позицію, брати активну участь у дискусії.

Семінарське заняття №1

Тема 1.1. Основи і сучасні тенденції політичної науки.

Мета: засвоєння базових основних категорій політичної науки і трендів її розвитку в світі і Україні

У результаті формується система знань щодо становлення політичної науки, взаємозв'язків між різними поняттями, а також відбувається усвідомлення тенденцій сучасних політичних процесів.

Семінарське заняття №2

Тема 1.2. Конфлікт як стан функціонування політичної системи.

Мета: визначення конфлікту крізь призму соціальних зіткнень і його роль у політичній системі.

У результаті студенти отримують розуміння різних підходів до визначення конфліктів, застосування конфліктологічної парадигми до політичної науки, знання про функціонування політичної системи.

Семінарське заняття №3

Тема 2.1. Конфліктогенність політики і політичної влади

Мета: оцінка специфіки політики і політичної влади в контексті їх конфліктогенного потенціалу.

У результаті семінарського заняття формуються уявлення про розуміння політики як процесу взаємоузгодження соціальних інтересів і влади як відносин володарювання і підкорення.

Семінарське заняття №4

Тема 2.2. Держава – головний політичний інститут.

Мета: формування комплексних знань щодо розуміння держави як базового політичного інституту.

У результаті студенти мають можливість виокремити головні особливості держави, розуміти специфіку організації органів державної влади, розрізняти форми державного правління і форми державного устрою.

Семінарське заняття №5

Тема 2.3. Специфіка конфліктів за умов різних типів політичних режимів.

Мета: вивчення типів політичних режимів та формування специфічних рис конфліктогенності за умов реалізації кожного з них.

У результаті студенти можуть сформулювати позиції впливу тоталітаризму, авторитаризму і демократії на протікання конфліктів у суспільстві.

Семінарське заняття №6

Тема 2.4. Правова держава і громадянське суспільство.

Мета: засвоєння теоретичних засад побудови правової держави і громадянського суспільства в умовах демократії.

У результаті студенти отримують знання щодо верховенства правового закону, реалізації прав і свобод людини і громадянина, а також розуміння взаємодії громадянського суспільства і держави.

Семінарське заняття №7

Тема 2.5. Політичні партії у процесах ескалації і врегулювання конфліктів.

Мета: виокремлення різних підходів до функціонування політичних партій у контексті суспільних конфліктів.

У результаті семінарського заняття студенти засвоюють комплексні знання щодо підходів розгляду поняття політичних партій, їх типології, специфіки діяльності в Україні і оцінки їх діяльності щодо конфліктної суспільної взаємодії.

Семінарське заняття №8

Тема 2.6. Підвищення рівня конфліктності суспільства під час виборів.

Мета: визначення впливу виборів на зростання конфліктогенності у суспільстві.

У результаті семінарського заняття студенти розуміють спосіб впливу виборчих процедур на підвищення рівня зіткнення інтересів різних соціальних груп, політичних партій та їх прихильників.

Семінарське заняття №9

Тема 2.7. Специфіка електоральних процесів в Україні.

Мета: оцінка специфіки проведення виборчих кампаній у різних в Україні у період незалежності.

У результаті семінарського заняття студенти вивчать досвід організації і проведення президентських, парламентських, місцевих виборчих кампаній і будуть мати навички порівняння електоральних процесів в Україні.

Семінарське заняття №10

Тема 3.1. Політичні еліти як рушійна сила динаміки конфліктів.

Мета: вивчення характеристик політичної еліти крізь призму мобілізації і інтеграції громадян у суспільних конфліктах; формування знань студентів про теорію функціонування політичних на основі вивчення першоджерел.

У результаті семінарського заняття студенти сформуєть знання щодо теорій елітизму, сучасних підходів до вивчення політичних еліт, їх типології і способів оновлення; проаналізують першоджерела: Моска Г. «Правлячий клас» і Сарторі Дж. «Вертикальна демократія».

Семінарське заняття №11

Тема 3.2. Лідерство і політичний імідж.

Мета: визначення базових підходів до вивчення феномену лідерства і окреслення специфіки формування іміджу як позитивного образу; формування знань студентів про теорію політичного лідерства на основі вивчення першоджерел.

У результаті семінарського заняття студенти отримають комплексні знання щодо підходів до визначення політичного лідерства, його типології, механізмів формування, а також щодо особливостей побудови іміджу на основі ідентифікації архетипу політика; проаналізують першоджерела Брауна А. «Політичне лідерство і політична влада», Блонделя Дж. «Політичне лідерство. Шлях до всеохоплюючого аналізу», що дасть змогу поглибити теоретичні знання.

Семінарське заняття №12

Тема 3.3. Політична свідомість і культура: витоки конфліктогенності.

Мета: пояснення особливостей, моделей та підходів до вивчення політичної культури і свідомості через усвідомлення їх конфліктного потенціалу; формування знань студентів про політичну культуру і свідомість на основі аналізу першоджерел та оцінка української політичної культури

У результаті семінарського заняття студенти розуміють підходи до вивчення політичної культури і свідомості, їх типологію, способи впливу політичних суб'єктів на мислення громадян, а також особливості політичної соціалізації; проаналізують першоджерело : Алмонд Г., Верба С. «Громадянська культура і стабільність демократії», а також сформуєть знання щодо особливостей сучасної української політичної культури.

Семінарське заняття №13

Тема 3.4. Ідеологічний вимір політичних конфліктів.

Мета: вивчення різних ідеологічних течій в історичному та сучасному аспектах, а також їх впливу на витоки політичних конфліктів; дослідження різних ідеологій на основі вивчення першоджерел.

У результаті семінарського заняття студенти ідентифікують різні ідейно-світові світоглядні доктрини в історичній ретроспективі, а також оцінюють їх конфліктогенний потенціал; студенти мають змогу оцінити доробок Руссо Ж.-Ж. у роботі «Про суспільний договір», Маркса К. і Енгельса Ф. у роботі «Маніфест комуністичної партії», Муссоліні Б. у роботі «Доктрина фашизму», Бакуніна М. у роботі «Анархія і порядок».

Семінарське заняття №14

Тема 3.5. Політичні технології як інструмент управління конфліктом.

Мета: дослідження впливу політичних технологій на протікання соціальних конфліктів; засвоєння підходу до розгляду виборчих технологій як типу політичних.

У результаті студенти мають змогу оцінити ефективність використання різних політичних технологій, що спрямовані на посилення і послаблення конфліктної взаємодії; поглиблюють знання щодо електоральних технологій, які у період виборів спрямовані на мобілізацію прихильників чи протестне протистояння.

Семінарське заняття №15

Тема 3.6. Комунікації в умовах політичного конфлікту.

Мета: визначення особливостей комунікативних процесів під час розгортання політичних конфліктів; оцінка специфіки комунікативних процесів під час протікання політичних конфліктів.

У результаті студенти отримують розуміння типів політичних комунікацій, їх типології, способів використання, а також розуміють специфіку комунікації в умовах політичної кризи; демонструють аналізи успішних кейсів застосування комунікативних інструментів у процесі врегулювання політичних конфліктів на прикладах зарубіжної і вітчизняної практики.

Семінарське заняття №16

Тема 3.7. Політична поведінка.

Мета: формування комплексних знань щодо моделей політичної поведінки; вивчення практик електоральної поведінки як типу політичної.

У результаті студенти мають можливість сформуванню знань про різні підходи до оцінки феномену політичної поведінки, аналізу психологічної складової масових політичних процесів; студенти можуть виокремити переваги та недоліки різних типів електоральної поведінки з точки зору рівня конфліктогенності суспільства.

Семінарське заняття №17

Тема 4.1. Міжнародна політика як поле зіткнення національних інтересів держав.

Мета: засвоєння принципів реалізації міжнародної політики у контексті балансування інтересів держав; дослідження різних підходів до вивчення геополітичних концепцій.

У результаті студенти отримують розуміння підходів до визначення міжнародної і зовнішньої політики, структури міжнародних організацій, а також розуміють стратегічні і специфічні національні інтереси; проаналізують першоджерела: Хантінгтон С. «Зіткнення цивілізацій?» і Бжезинський З. «Велика шахівниця», що поглибить розуміння геополітичних процесів.

Семінарське заняття №18

Тема 4.2. Зовнішня політика України.

Мета: визначення основ, пріоритетів і засад здійснення зовнішньої політики України; формування принципів зовнішньої політики України у зв'язку з міжнародним збройним конфліктом.

У результаті семінарського заняття студенти розуміють місце України у системі міжнародних організацій, визначення курсу на вступ на ЄС на НАТО, закріплений у Конституції; важливість відстоювання національних інтересів на міжнародній арені, а також необхідність відстоювання територіальної цілісності України у міжнародних судах.

5.4. Семінарські (практичні) заняття Заочна форма

Семінарське заняття №1

Тема: *Держава як основний політичний інститут.*

Мета: формування комплексних знань щодо розуміння держави як базового політичного інституту.

У результаті студенти мають можливість виокремити головні особливості держави, розуміти специфіку організації органів державної влади, розрізнити форми державного правління і форми державного устрою.

Семінарське заняття №2

Тема: *Лідерство і політичний імідж.*

Мета: визначення базових підходів до вивчення феномену лідерства і окреслення специфіки формування іміджу як позитивного образу; формування знань студентів про теорію політичного лідерства на основі вивчення першоджерел.

У результаті семінарського заняття студенти отримують комплексні знання щодо підходів до визначення політичного лідерства, його типології, механізмів формування, а також щодо особливостей побудови іміджу на основі ідентифікації архетипу політика; проаналізують першоджерела Брауна А. «Політичне лідерство і політична влада», Блонделя Дж. «Політичне лідерство. Шлях до всеохоплюючого аналізу», що дасть змогу поглибити теоретичні знання.

Самостійна робота студента

З метою поглиблення знань студентів з дисципліни, отримання досвіду самостійної роботи з науковою літературою пропонується самостійне опрацювання наукової літератури з проблемних питань політичної науки. Від студентів вимагається знання основних проблем та визначень семінарських тем, вільне володіння категоріальним апаратом із дисципліни.

Крім того студенти мають самостійно розглянути завдання призначені для самостійної роботи і на основі цієї інформації вільно відповідати на поставлені питання.

Денна форма навчання

Для денної форми не передбачено тем для самостійного вивчення.

Заочна форма навчання

Назва теми заняття та перелік основних питань на самостійну роботу
Тема: Основи і сучасні тенденції політичної науки. Основні питання: Новітні методи аналізу політичного світу. Динаміка політичних процесів у XXI столітті. Трансформація статусу науки про політику. Механізми поєднання теоретичних знань про політику з практичною діяльністю державних інститутів.
Тема: Держава як основний політичний інститут. Основні питання: Теорії походження держави. Еволюція інституту держави. Система центральних, регіональних і місцевих органів державного управління. Феномен бюрократії у державі. Переосмислення поняття «суверенітет» в умовах глобалізованого світу.
Тема: Специфіка конфліктів за умов різних типів політичних режимів. Основні питання: Відсутність опозиції у тоталітарних державах. Авторитаризм і харизматичні лідери.

Вплив результатів виборів на процеси демократизації. Демократія як цінність глобалізованого світу. Поняття «постдемократії».

Тема: Правова держава та громадянське суспільство.

Основні питання: Погляди Дж. Локк на права людини. Погляди Ш.-Л. Монтеск'є на співвідношення свободи і закону. Роль армії, церкви і школи у концепції громадянського суспільства.

Тема: Політичні партії у процесах ескалації і врегулювання конфліктів.

Основні питання: Закони М. Дюверже щодо взаємозв'язку партійних і виборчих систем. Прагматичні і ідеологічні партії як полярні тренди сучасних політичних процесів. Особливості функціонування політичних партій у різних державах світу. Світова і українська практики державного фінансування політичних партій.

Тема: Підвищення рівня конфліктності суспільства під час виборів.

Основні питання: Поняття «виборчий процес». Конфлікти між основними суб'єктами виборчого процесу. Національні особливості виборчих процесів. Поняття «виборчий цикл». Легітимізація політичного курсу через процедуру виборів.

Тема: Специфіка електоральних процесів в Україні.

Основні питання: Особливості виборчого законодавства в Україні щодо місцевих рад у 2015 році. Позачергові електоральні цикли в Україні. Характеристики виборів в об'єднаних територіальних громадах в Україні.

Тема: Політичні еліти як рушійна сила динаміки конфліктів.

Основні питання: Влада і правляча меншість. Еліта і контреліта. Статус політичної еліти в межах політичної системи. Політичні конфлікти між різними представниками політичних еліт. Політична еліта як суб'єкт управління конфліктом.

Тема: Лідерство і політичний імідж.

Основні питання: Особливості сучасного політичного лідерства. Сміслові навантаження іміджу. Позитивний образ і антиобраз. Методи розширення базового образу. Трансформація іміджу протягом політичної кар'єри. Запит на справжність політичного лідера. Архетип як базовий конструктор іміджу.

Тема: Політична культура і свідомість: витоки конфліктогенності.

Основні питання: Вплив політичних лідерів на формування політичної культури і свідомості громадян. Релігійний чинник у формуванні політичної культури національних держав. Політична культура громадянських націй. Трансформація політичної українців протягом доби незалежності України.

Тема: Ідеологічний вимір політичних конфліктів.

Основні питання: Відмінності ідеологічних позицій як причина конфліктів між людьми. Ідеологічний вимір державотворення. Ідеологічні орієнтації українців. Матриця смислів політичних подій. Новітні ідеологічні течії.

Тема: Політичні технології як інструмент управління конфліктом.

Основні питання: Кореляція суспільних запитів з політичними технологіями. Особливості застосування політичних технологій, орієнтованих на прихильників і опонентів. Технологія «щеплення» у виборчих кампаніях. Технології політичної мобілізації..

Тема: Комунікації в умовах політичного конфлікту.

Основні питання: Використання політичних міфів і стереотипів у період політичних конфліктів. Громадяни як об'єкт політичного маніпулювання. Редакційна політика медіа. Доступ до ЗМІ кандидатів та політичних партій. Big Data: перспективи та обмеження.

Тема: Політична поведінка.

Основні питання: Концепція класового конфлікту щодо пояснення індивідуальної політичної поведінки. Особливості формування політичної поведінки в деідеологізованих суспільствах.

Дидактичні засоби: Зображувальні наочні посібники: таблиці та схеми.

Тема: Міжнародна політика як поле зіткнення національних інтересів держав.

Основні питання: Міжнародні відносини та світова політика. Три великі дискусії в теорії міжнародних відносин: реалізм vs ідеалізм, модернізм vs традиціоналізм та позитивізм vs постпозитивізм. «Холодна війна» та виклики постбіполярного світу. Три стовпи Європейського Союзу.

Тема: Зовнішня політика України.

Основні питання: Етнічні і релігійні конфлікти у сучасній Україні крізь призму міжнародних відносин. Перспективи конкурентності України на міжнародній арені

Політика та контроль

1. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Вивчення дисципліни проводиться згідно існуючої методики організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, що передбачає питому вагу самостійної роботи студентів. Семінарські заняття поглиблюють теоретичні знання з відповідних тем навчальної дисципліни, закріплюють практичні навички дискусій, відстоювання своєї наукової позиції, роботи з літературою, а також формують уміння оцінки, аналізу й управління політичними процесами.

Відвідуваність і виконання завдань

Відвідування лекцій для студента є базою для вивчення курсу, де подається основний науковий матеріал, зазначений у курсі. Тому їх відвідування є обов'язково рекомендованим.

Проте, рейтинг студента переважною мірою формується через активну роботу на семінарських заняттях. Рекомендується, не пропускати семінарські заняття, готувати доповіді та презентації в залежності від теми, щоб мати високий результат за семестр.

Якщо кількість пропущених занять є значною, а активність студента – не високою, чи взагалі відсутня, то це може стати приводом для не допуску до заліку. Відпрацювання пропусків семінарських занять є виключним, крайнім методом. Його форми обговорюються з викладачем: есе чи презентація. Фактично, це відповідь на проблемне наукове питання. Після виконання студент отримує бали в залежності від якості виконання. Але не можлива ситуація, коли студент складає всі доопрацювання перед заліково-екзаменаційною сесією, адже це має відбуватись системно протягом семестру.

Важливим є виконання модульної контрольної роботи, яка виступає зрізом знань студента. Без її наявності студенти не можуть розраховувати на високі результати за атестацію чи залік.

Форми роботи

Навчальні заняття з дисципліни “Політична наука: конфліктологічний підхід” проводяться у формі лекційних та семінарських занять. На лекціях викладач формулює положення теорій функціонування політичної системи, організації державної влади, встановлення політичних режимів та їх трансформацію, діяльності політичних партій та їх роль у електоральних процесах, розриваючи сутність цих явищ і феноменів крізь призму конфліктологічного підходу, а також окреслює новітні тренди сучасних світових політичних процесів. Лекції відбуваються у формі діалогу, коли викладач задає зустрічні запитання аудиторії щодо навчального матеріалу, може попросити дати оперативну відповідь на поточне запитання. В процесі занять викладач може демонструвати студентам наочні матеріали, присвячені розгортанню політичних подій.

Основною формою роботи на семінарському занятті є виступ, який поєднує комунікативні здатності студента з демонстрацією та закріпленням знань. Викладач оцінює як глибину, ширину, точність визначень під час виступу студента, так і здатність оперативно реагувати на запитання аудиторії. Під час семінарського заняття додатково оцінюється активність студентів при формулюванні запитань, участь у дискусії, висловлювання альтернативних гіпотез. Окремі семінарські заняття передбачають підготовку презентацій студентами, що посилює репрезентативні навички і поглиблює усвідомлення теми. Також передбачене семінарське заняття щодо проблематики виборів у формі імітаційної вправи з використанням інтерактивних методів.

Модульні контрольні роботи спрямовані на виявлення знань студентів опрацьованого матеріалу. Проте, проблемний метод, що використовується під час цього виду контролю також дозволяє оцінити аналітичні здібності здобувачів вищої освіти.

Опанування дистанційних курсів.

За бажанням здобувача в умовах, що не сприяють регулярному відвідуванню занять, допускається вивчення окремих змістовних частин освітнього компонента в асинхронному режимі, зокрема, через опанування дистанційних курсів. Для врахування в системі оцінювання балів за опанування таких курсів, вони мають відповідати змістовно силабусу, бути узгоджені із викладачем, та на підтвердження проходження курсів студент має надати відповідний документ із зазначенням назви та обсягу в годинах. Визнання результатів неформальної освіти відбувається у порядку, визначеному у відповідному Положенні КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Політика університету

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

(інша необхідна інформація стосовно академічної доброчесності)

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

2. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: [опитування за темою заняття, виконання завдань](#)

Календарний контроль: [проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу](#).

Семестровий контроль: [екзамен](#)

<i>№п/п</i>	<i>Контрольний захід оцінювання</i>	<i>%</i>	<i>Ваговий бал</i>	<i>Кількість</i>	<i>Всього</i>
<i>1</i>	<i>Виступи на семінарських заняттях</i>	<i>20</i>	<i>2</i>	<i>10</i>	<i>20</i>
<i>2</i>	<i>Модульна контрольна робота (МКР)</i>	<i>30</i>	<i>30</i>	<i>1</i>	<i>30</i>
<i>3</i>	<i>Екзамен</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>1</i>	<i>50</i>
	<i>Всього</i>				<i>100</i>

Модульна контрольна робота оцінюється із 30 балів. Контрольне завдання цієї роботи складається з трьох питань з переліку, що наданий у **Додатку А**. Кожне із запитань оцінюється у 10 балів:

- «відмінно» – повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 9-10 балів;
- «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 7-8 балів;
- «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки – 3-6 балів;
- «незадовільно» – відповідь не відповідає вимогам на «задовільно» – 0 балів.

Робота на семінарських заняттях оцінюється у 10 балів за такими критеріями:

- «відмінно» – творчий підхід до розкриття проблеми – 9-10 балів;
- «добре» – глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція – 7-8 балів;
- «задовільно» – обґрунтоване розкриття проблеми з певними недоліками – 3-6 балів;
- «незадовільно» – завдання не виконане, – 0 балів.
- «незадовільно», відповідь не відповідає умовам на «задовільно» – 0 балів.

Можливість отримання оцінки «автоматом» для екзамену: ні.

Якщо сума балів за семестр 30 або більше, МКР зараховано, студент виконує екзаменаційну контрольну роботу.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
<i>100-95</i>	<i>Відмінно</i>
<i>94-85</i>	<i>Дуже добре</i>
<i>84-75</i>	<i>Добре</i>
<i>74-65</i>	<i>Задовільно</i>
<i>64-60</i>	<i>Достатньо</i>
<i>Менше 60</i>	<i>Незадовільно</i>
<i>Не виконані умови допуску</i>	<i>Не допущено</i>

3. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації студентам

Готуючись до практичного заняття студент має обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, бажано ознайомитись з додатковими ресурсами в мережі. При виникненні питань, виявленні незрозумілої інформації необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем.

На семінарському занятті студент не повинен залишатись пасивним спостерігачем, а активно включатись у обговорення питання. Якщо ж студент не ознайомився з навчальним матеріалом, йому варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено к.політ.н., старшим викладачем Якубіним Олексієм Леонідовичем, старшим викладачем Северинчиком Олексієм Павловичем

Ухвалено кафедрою соціології (протокол № 12 від 23.06.2023)

Погоджено Методичною комісією факультету (протокол № 11 від 27.06.2023)

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ**(денна та заочна форма навчання)**

1. Порушення легітимності тягне за собою політичну відповідальність. Що може бути прикладами політичної відповідальності і чому? Визначте поняття «легітимність».
2. Чим визначається різниця між типами республік?
3. Яке з понять є ширшим, за своєю сутністю, державна чи політична влада? Аргументуйте відповідь і визначте кожне поняття.
4. Чим політичні партії відрізняються від громадських організацій і суспільно-політичних рухів?
5. До якої гілки влади відноситься президент як голова держави в Україні?
6. Чи суперечить монархія принципам демократії?
7. Розкрийте сутність взаємозв'язку держави і громадянського суспільства.
8. Як корелюються між собою терміни «політика» і «влада»? Визначте специфіку кожного поняття.
9. Для якої форми державного устрою характерний бікамералізм і чому?
10. Якими є головні тенденції сучасного політичного розвитку України?
11. Сформулюйте закономірності функціонування політичної системи.
12. Наведіть приклад соціально-політичного конфлікту та окресліть можливі шляхи його розв'язання.
13. Якщо розглядати ЄС за сутнісними ознаками державних устроїв, то до якого типу державного устрою можна віднести це об'єднання і чому?
14. Якими є найбільш ефективні методи врегулювання політичних конфліктів?
15. Сформулюйте основні причини трансформації політичних режимів від демократії до авторитаризму?
16. У чому сутність концепції «громадянського суспільства»? Оцініть рівень розвитку громадянського суспільства в Україні.
17. Яка різниця між поняттями «легальність» та «легітимність»? За яких обставин влада перестає бути легітимною?
18. Чому в парламентах світу виникає потреба в створенні коаліцій?
19. Охарактеризуйте трансформацію партійної системи в Україні у період Незалежності
20. Чому під час виборів посилюється конфліктогенність суспільства?
21. Поняття політичної еліти та її функції.
22. Типологія політичної еліти.
23. Шляхи формування політичної еліти.
24. Політичне лідерство: визначення та функції.
25. Типологія політичного лідерства та механізми його формування.
26. Особливості категорії «політичний розвиток».
27. Сутність, етапи, шляхи політичної модернізації.
28. Роль політичної еліти у процесах розвитку та модернізації.
29. Модернізаційні процеси в Україні.
30. Поняття політичної культури та її типи.
31. Політична свідомість та її типи.
32. Політична соціалізація, її основні етапи.
33. Поняття «ідеологія». Взаємозв'язок з іншими категоріями політології.
34. Особливості класичного лібералізму.

35. Характеристики консерватизму.
36. Базові засади комунізму.
37. Головні риси соціал-демократизму.
38. Доктринальні положення італійського фашизму.
39. Базові засади анархізму.
40. Політичні технології та особливості їх впровадження.
41. Вибірчі технології як тип політичних технологій.
42. Використання міфів у політиці.
43. Особливості політичного маніпулювання.
44. Політичні кампанії в Україні.
45. Поняття політичних комунікацій та їх види.
46. Трансформація сучасних політичних комунікацій під впливом ЗМІ (включаючи інтернет).
47. Пропаганда і агітація.
48. Особливості політичного піару.
49. Інформаційна безпека у політичному просторі.
50. Зовнішня і міжнародна політики.
51. Особливості міжнародних відносин.
52. Типологія основних міжнародних організацій.
53. Міжнародний тероризм.
54. Світові тенденції міжнародної політики.
55. Глобальні проблеми сучасності.
56. Місце України в системі міжнародних відносин.
57. Національна безпека України та її структура.
58. Зовнішньополітичний курс України на євроінтеграцію.